

Тема: ВИТРАТИ ПІДПРИЄМСТВА

Лекція 1

1. Суть витрат і собівартості продукції. Рівень і структура собівартості основних видів продукції. Види собівартості залежно від характеру витрат, що включені до неї. Трудомістка і матеріаломістка продукція. Індивідуальна та галузева собівартість.

Собівартість продукції – це витрати с/г підприємства на виробництво і реалізацію продукції, виражені в грошах.

Собівартість визначає рівень витрат на виробництво одиниці с/г продукції і дає змогу об'єктивно оцінювати ефективність виробництва в конкретних умовах господарювання.

Види собівартості:

- 1) виробнича - витрати на виробництво продукції;
- 2) повна - витрати на виробництво і реалізацію продукції;
- 3) індивідуальна – витрати окремого с/г підприємства на виробництво і реалізацію одиниці продукції;
- 4) галузева – включає середньозважену величину індивідуальних витрат господарств окремих територіальних одиниць (району, області).
- 5) планова – витрати, які передбачає господарство згідно нормативів витрачання виробничих ресурсів і оплати праці з розрахунку на одиницю запланованого виходу продукції.
- 6) фактична – витрати на виробництво і реалізацію с/г продукції по факту.

Собівартість с/г продукції формується з різних статей витрат, що характеризують її структуру.

Структура собівартості продукції характеризується процентним співвідношенням окремих статей витрат у загальних витратах виробництва.

За структурою собівартості розрізняють продукцію трудомістку (переважають витрати на оплату праці) і матеріаломістку (переважають матеріальні витрати).

Високою трудомісткістю характеризується виробництво цукрових буряків, овочів, льону-довгунця.

Продукція тваринництва (молоко, приріст живої маси ВРХ і свиней, яйця), а також зерно і картопля матеріаломісткі.

Якщо собівартість знижується, то це говорить про підвищення ефективності с/г виробництва. Але останнім часом собівартість продукції зростає. Це пояснюється підвищенням цін на засоби виробництва, їх ремонт, паливе, мастильні матеріали, мінеральних добрив, хімікатів і т.д.

Є фактори, що приводять до зниження собівартості:

- 1)ріст урожайності с/г культур і продуктивності тварин;
- 2)удосконалення форм організації праці та поглиблення спеціалізації і міжгосподарської інтеграції.

В структуру собівартості одного центнера продукції рослинництва включають такі **статті витрат**:

- 1)оплата праці з нарахуваннями на соціальне страхування; 2) насіння; 3) добрива;
- 4) засоби захисту рослин; 5) роботи і послуги; 6) витрати на утримання основних засобів; 7) витрати на організацію виробництва й управління; 8) страхові платежі;
- 9) інші витрати.

Собівартість може змінюватись під впливом зміни величини натуральних витрат окремих видів ресурсів. Щоб виявити причини зміни треба аналізувати вартісні і натуральні показники.

Витрати підприємств — це сукупність усіх спожитих ресурсів на виробництво того чи іншого продукту. Вони характеризують вартість виробництва продукції для підприємства. Витрати підприємства складаються зі спожитих засобів виробництва та заробітної плати і набувають форми собівартості продукції. Різниця між вартістю продукції і собівартістю дорівнює розміру прибутку підприємства. Витрати підприємств виражають реальні виробничі відносини ринкової системи господарювання.